

УДК 351.851:378:316.346.32-053.6(477.53)“2007–2013”

Н. Костіна

ОСОБЛИВОСТІ ПІДТРИМКИ ПРОЕКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ ОРГАНАМИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ПОЛТАВЩИНИ ЗА ПЕРІОД 2007–2013 рр.

Представлено результати соціологічного дослідження щодо інформованості молодого населення Полтавської області про молодіжні програми та проекти. Здійснено критеріальний аналіз конкурсу студентських наукових робіт “Від студентського самоврядування – до самоврядування громад”. Надано практичні рекомендації щодо налагодження більш ефективної співпраці між студентською молоддю та органами місцевого самоврядування Полтавської області.

Ключові слова: органи місцевого самоврядування Полтавщини, конкурс студентських наукових робіт, підтримка проектної діяльності студентської молоді.

Приклад Європи та США засвідчує, що співпраця органів місцевого самоврядування та студентської молоді має стати невід’ємною складовою освітньо-виховного простору вищої школи та важливим фактором у розбудові громадянського суспільства. Преамбула Європейської Хартії участі молоді у муніципальному та регіональному житті проголошує: “Активна участь молодих людей у процесі ухвалення рішень і діяльності на місцевому і регіональному рівні має важливе значення, якщо ми дійсно маємо намір побудувати більш демократичне, солідарне і процвітаюче суспільство” [1]. І саме залучення студентства до активної громадської роботи сприяє вихованню у майбутніх фахівців лідерських якостей, формуванню громадянської свідомості та активної життєвої позиції.

Одним із шляхів підтримки органами місцевого самоврядування (ОМС) студентської молоді є спільна розробка та реалізація проектів. Молодіжні соціальні проекти спонукають молодь до осмислення основних проблем суспільства, а відтак відіграють важливу роль у пошуках способів їх вирішення. Головним пріоритетом молодіжної політики України має бути залучення молоді до участі у демократичному житті та спонукання до активної громадської діяльності. Адже, як зазначав один із засновників педагогічної науки К. Ушинський: “Необхідно, щоб підліток входив у громадську роботу не статистом, а зацікавленим учасником, перебуваючи то у ролі творця, то у ролі виконавця” [2].

Органи державної влади та місцевого самоврядування намагаються вирішити проблеми молоді шляхом розробки і реалізації відповідних спеціальних молодіжних програм. При з’ясуванні реального стану діалогу між державою і молоддю було виявлено, що понад 30% не вірять у те, що звернення до держави може дати результати, і лише 7% допомогу отримали при зверненні, тобто 53% складу виявилася незадіяною. Враховуючи це, потрібно приділяти якомога більше уваги проблемі налагодження плідної співпраці між органами місцевого самоврядування та студентською молоддю. Рівень інформованості молодого населення Полтавської області про існування таких програм досить низький, про що свідчать отримані дані результатів соціологічного опитування: лише 39% знають про існування таких спеціальних програм, 54% респондентів не мають

інформації про такі програми, і лише 7% змогли назвати хоча б одну програму із вирішення молодіжних проблем (рис. 1).

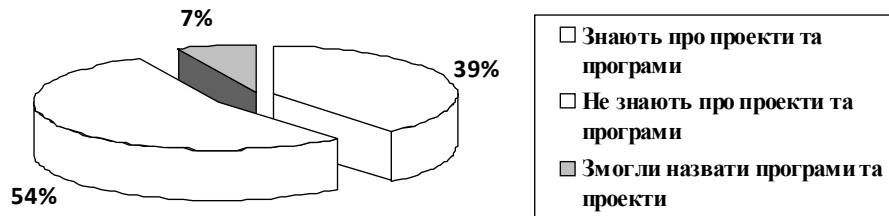

Рис. 1. Рівень інформованості молодого населення Полтавщини про існування молодіжних програм та проектів станом на 31 грудня 2013 р.

Проблемі формування та реалізації молодіжної політики, участі молоді, молодіжних об'єднань у процесах розвитку громадянського суспільства присвячені праці таких українських вчених, як: Ю. Кращенко [3], О. Каюмова [4], У. Ванькович [5], Т. Войтенко [6], О. Гончарук [7], Ю. Привалов [8], у яких автори загалом дослідили проблему формування та реалізації молодіжної політики, питання професійної соціалізації молодого покоління.

Проте, незважаючи на досить широкий спектр досліджень, проблема співпраці місцевого самоврядування та студентської молоді потребує постійного удосконалення і подальшого дослідження, а саме ґрунтовного аналізу наявного вітчизняного досвіду співпраці студентської молоді з органами місцевого самоврядування.

Мета статті – розробка пропозицій щодо формування і впровадження технологій проект-менеджменту у роботу органів місцевого самоврядування, що дозволить залучати студентську молодь та сприятиме формуванню соціально-партнерського середовища на рівні “місцеве самоврядування – студентське самоврядування”.

Органи місцевого самоврядування Полтавщини приділяють значну увагу студентській молоді, свідченням чого є щорічне проведення конкурсу студентських наукових робіт “Від студентського самоврядування – до самоврядування громад”. Конкурс був заснований Полтавською обласною радою рішенням восьмої сесії V скликання від 20.04.2007 р. [9]. Конкурс запроваджено з метою сприяння суспільним ініціативам студентської молоді, її залучення до активної участі у житті територіальних громад області.

У конкурсі можуть брати участь студенти вищих навчальних закладів III – IV рівнів акредитації Полтавської області (окремі автори чи авторські колективи).

На конкурс подаються роботи, що містять науково-теоретичні і науково-практичні дослідження із проблем місцевого самоврядування та побудови громадянського суспільства.

У студентських наукових роботах мають бути висвітлені питання:

- підвищення якості соціальних послуг (освітніх, медичних, культурних тощо), що надаються населенню на рівні територіальних громад;
- шляхи оптимізації діяльності органів самоорганізації населення у вирішенні нагальних питань територіальних громад;
- підвищення рівня забезпечення правопорядку в територіальних громадах;
- участь молоді в реалізації програми сприяння малому і середньому бізнесу;

- роль молоді в організації активного дозвілля дітей та підлітків, які проживають у сільській місцевості;
- працевлаштування студентської молоді та випускників вищих навчальних закладів;
- управлінська діяльність органів студентського та місцевого самоврядування.

Експерти визначають лауреатів конкурсу. Персональний склад журі конкурсу та поточні зміни у його складі затверджуються розпорядженням голови Полтавської обласної ради. Засідання журі є правомірним, якщо у його роботі бере участь більше половини його складу. Рішення приймаються більшістю голосів від загальної кількості присутніх на засіданні членів журі. Рішення журі про визначення переможців конкурсу затверджується головою обласної ради та оприлюднюється в засобах масової інформації [10].

Виплата грошових винагород переможцям конкурсу здійснюється з обласного бюджету. Перша премія становить 1500 грн, друга премія – 1000 грн, третя премія – 500 грн. За необхідності журі може приймати рішення про збільшення чи зменшення кількості лауреатів та премій. Нагородження переможців конкурсу дипломами та грошовими преміями відбувається на урочистостях до Дня місцевого самоврядування.

Відповідно до Положення про конкурс, та зважаючи на високий науково-практичний рівень студентських робіт, кількість перших, других та третіх премій за період із 2007 р. до 2013 р. змінювалась.

На рис. 2 представлені показники зміни кількості присуджених перших, других та третіх премій у конкурсі студентських наукових робіт “Від студентського самоврядування – до самоврядування громад” за період від 2007 до 2013 рр.

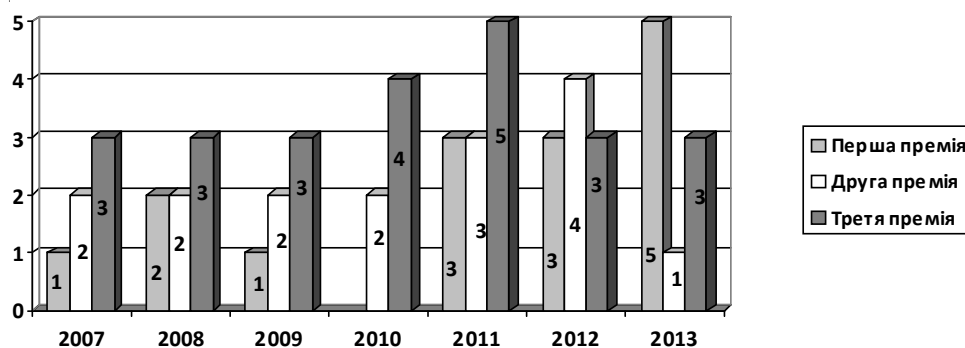

Рис. 2. Кількість присуджених премій за період від 2007 р. до 2013 р.

Таким чином, ми спостерігаємо, що найбільшу кількість премій (11) було присуджено у 2011 р., що майже удвічі більше, ніж у 2007 р., що підтверджує активну участь студентів у конкурсі. Доцільно зазначити, що у 2013 р. було присуджено найбільшу кількість перших премій (5) за всю історію конкурсу, що свідчить про високий науково-практичний рівень студентських робіт.

На рис. 3 зображена динаміка загальної кількості лауреатів конкурсу.

На рис. 4 представлений загальний бюджет конкурсу студентських наукових робіт “Від студентського самоврядування – до самоврядування громад” за період від 2007 до 2013 рр. Доцільно відзначити, що у порівнянні з 2007 р. бюджет конкурсу збільшився удвічі і останні три роки становить 10000 грн.

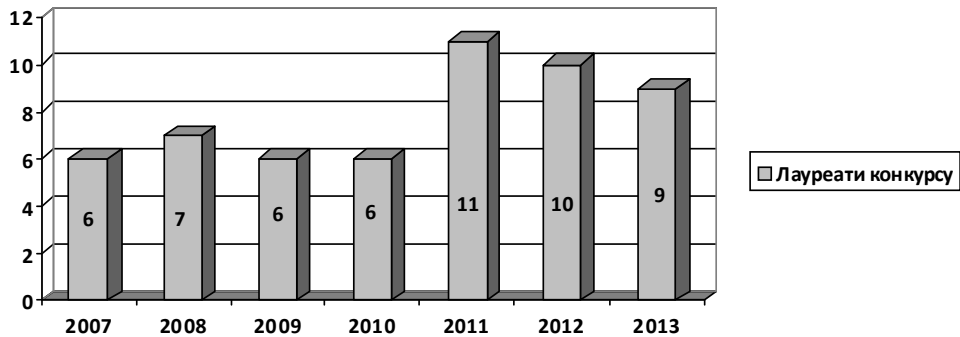

Рис. 3. Загальна кількість лауреатів конкурсу за 2007 – 2013 рр.

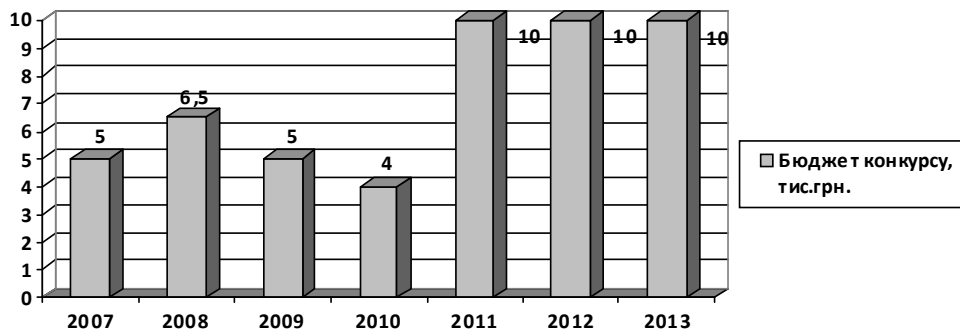

Рис. 4. Бюджет конкурсу за період від 2007 до 2013 р.

Контент-аналіз конкурсу (рис. 5) показав, що найбільш популярними темами серед лауреатів конкурсу є роль молоді в організації активного дозвілля дітей та підлітків, які проживають у сільській місцевості (32%) та підвищення якості соціальних послуг (освітніх, медичних, культурних тощо), що надаються населенню на рівні територіальних громад (27%).

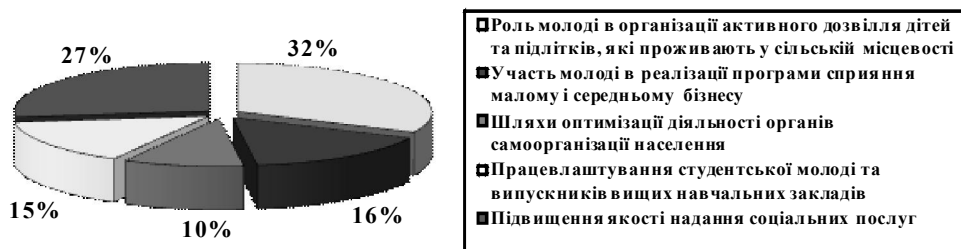

Рис. 5. Контент-аналіз конкурсу
“Від студентського самоврядування – до самоврядування громад”

У 2012 р. проект “Створення парку на території Горбанівського геріатричного пансіонату ветеранів війни та праці”, розроблений автором, був нагороджений другою

премією Полтавської обласної ради у конкурсі студентських робіт “Від студентського самоврядування – до самоврядування громад” і був рекомендований для подальшої участі у конкурсах для пошуку додаткового фінансування для реалізації.

Використавши метод фандрайзингу, ми взяли участь у конкурсі “Земля жінок” від Фонду Ів Роше. Фундація Ів Роше під егідою інституту Франції щорічно проводить конкурс на здобуття Премії “Terre de Femmes – Земля Жінок”. Мета премії – “допомогти жінкам, які присвятили своє життя збереженню природи, про самовіддану діяльність яких не пишуть на перших шпальтах газет чи журналів, але про яких має говорити увесь світ”. Премія надає учасникам матеріальну підтримку і підтримку засобів масової інформації для подальшої реалізації їх проєктів. За десять років більше 230 жінок було нагороджені за 8 років існування Премії, 1 млн євро виділено на підтримку різноманітних проєктів у понад 50 країнах.

У 2013 р. проєкт “Створення парку на території Горбанівського геріатричного пансіонату ветеранів війни та праці, м. Полтава” став лауреатом конкурсу “Земля жінок” від Фонду Ів Роше. Фонд надав кошти на реалізацію цього проєкту.

Основною метою проєкту стало будівництво парку відпочинку з подальшим створенням центру природореабілітації для ветеранів війни та праці геріатричного пансіонату.

Нами був проведений аналіз структуру захворювань підопічних пансіонату, який дозволив визначити, що ведучою патологією була ішемічна хвороба серця – 55 – 60%, склероз судин мозку – 53 – 61%. Значне місце займали хвороби опорно-рухового апарату – 43 – 49%, гіпертонічна хвороба – 28 – 33%. Хвороби серця нерідко супроводжувалися порушеннями ритму, особливо миготливою аритмією та екстрасистолією – 3,4 – 7,1%. Лікарями було визначено, що однією із причин розвитку цих хвороб була гіподинамія та малорухливість. Отже, одним із важливих напрямків профілактики захворювань мав стати більш активний спосіб життя. Це було важко забезпечити в умовах пансіонату, тому створення парку посприяло більш активній рухливості підопічних. Ще більший позитивний ефект принесли заняття лікувальною фізкультурою на свіжому повітрі.

У парку були насаджені хвойні дерева для створення ефекту ароматерапії, створені квіткові клумби та кущові композиції, відремонтовані бесідки та встановлені додаткові лави для відпочинку. Волонтери надавали допомогу пансіонату із очищення прилеглої території від сміття, бур’янів та опалого листя, доглядали за посадженими деревами та квітами.

Також нами було проведене соціологічне дослідження серед підопічних пансіонату, яке показало, що підопічним не вистачало організації змістовного дозвілля. Тому на базі геріатричного пансіонату був створений клуб “Діалог поколінь”, метою якого є ефективне сприяння гармонізації відносин між різними віковими групами населення, що у підсумку має позитивно позначитися на процесах згуртування нації, побудови громадянського суспільства та самоврядування громади.

Відповідно до мети були визначені такі завдання проєкту:

1. Виховання соціально активної молоді. Ідеалом виховання є гармонійно розвинена, високоосвічена, соціально активна й національно свідомою людиною, що наділена глибокою громадянською відповідальністю, високими духовними якостями, родинними й патріотичними почуттями, є носієм кращих надбань національної та світової культури, здатна до саморозвитку і самовдосконалення.

2. Формування діалогу між старшим та молодшим поколінням. Створення сприятливих умов для спілкування є необхідною умовою для покращення взаєморозуміння між людьми різного віку, проведення заходів та акцій, які сприятимуть покращенню стосунків.

3. Залучення студентства та учнівства до громадської роботи. Громадська робота є невід’ємною частиною розвитку особистості, залучення учнів та студентів до громадської роботи сприятиме розвитку відповідальності та самостійності.

4. Організація змістовного дозвілля учнів, студентів та ветеранів війни та праці. Розвиток активності, самодіяльності і творчої ініціативи учнівської та студентської молоді, поєднання педагогічного керівництва з ініціативою і самодіяльністю учнів і студентів, утвердження життєвого оптимізму, розвиток навичок позитивного мислення.

5. Привернення уваги громадськості до проблем ветеранів війни та праці. З кожним роком кількість ветеранів війни та праці зменшується; долучення більшої кількості зацікавлених людей для надання необхідної допомоги та створення якнайсприятливіших умов є важливим напрямом роботи.

Для участі у реалізації проекту були запрошені не тільки студенти-активісти, а також школярі, які виявили бажання допомогти. Загалом, у проекті взяли участь понад 300 студентів-волонтерів та школярів міста Полтави та Полтавської області. Були проведені святкові концерти, привітання підопічних із Днем народження та професійними святами.

Консультантом проекту виступив Д. Лакасс (David Lacasse), який працює методистом в Портер і Честер Інституті, штат Коннектикут, США. Він успішно запроваджує волонтерські проекти уже протягом 10 років і надавав методичні рекомендації із розробки й управління проектом. Також американські студенти забезпечили спів фінансування проекту.

Таким чином, досвід проектної діяльності молоді Полтавщини та проведений критеріальний аналіз дозволив розробити такі рекомендації щодо налагодження більш ефективної співпраці між студентською молоддю та органами місцевого самоврядування Полтавської області:

1. Створити “Центр громадської активності та партнерства” при Полтавській обласній раді, куди залучати лауреатів конкурсу “Від студентського самоврядування – до самоврядування громад”, а також найактивніших представників студентської молоді. Такий центр надасть можливість студентській молоді стати активними учасниками у справах усієї територіальної громади. Органи місцевого самоврядування шляхом створення цього центру матимуть змогу встановити та підтримувати зворотній зв’язок з молоддю та разом із ними працювати над вирішенням актуальних проблем регіону. Своєю чергою такий центр сприятиме розробці та реалізації проектів, спрямованих на вирішення найбільш актуальних проблем місцевої громади, і залучатиме додаткові ресурси з коштів спільноти (мешканці, інвестиції бізнесу, участь у конкурсах, зокрема в рамках пріоритетних національних проектів).

2. Рекомендувати лауреатів конкурсу “Від студентського самоврядування – до самоврядування громад” на посаду помічника-консультанта депутата Полтавської обласної ради та забезпечити реалізацію проектів-переможців конкурсу. Зважаючи на високий науково-практичний рівень студентських робіт, необхідно забезпечити умови для практичної реалізації описаних студентських проектів. Працюючи помічниками депутатів, лауреати матимуть змогу практично долучитися до громадської роботи, отримавши кваліфікаційну допомогу та супервізію.

3. Залучати лауреатів конкурсу до роботи постійних комісій Полтавської обласної ради, розробки програм молодіжної політики, а також до процесу вирішення усіх питань молодіжного розвитку.

Наше дослідження показало, що студентська молодь недостатньо проінформована про проекти та програми, що реалізуються в області. Розуміння особою своєї причетності до територіальної громади і можливості у зв'язку з цим брати участь у вирішенні питань місцевого значення є показником сформованого громадянського суспільства. Залучення більшої кількості молоді до співпраці шляхом розробок та реалізації спільних проектів дозволить органам місцевого самоврядування Полтавської області значно покращити результати своєї діяльності.

Отже, запропоновані основні напрямки удосконалення і налагодження співпраці студентської молоді з органами місцевого самоврядування дозволять керівництву Полтавської області вийти на новий якісний рівень управління та покращити результати економічно-соціального розвитку Полтавського регіону.

Висновки

Майбутнє місцевої демократії та сталий розвиток громад значною мірою залежить від того, наскільки на сьогодні молоді фахівці будуть спроможні сприйняти накопичений управлінський досвід та, враховуючи європейські стандарти, здійснювати управління процесами місцевого розвитку. Залучення молоді до розвитку місцевої демократії, становлення системи місцевого самоврядування, активної участі у житті громади та місцевих громадських ініціативах має стати пріоритетним завданням органів місцевого самоврядування Полтавщини, оскільки саме молодь здатна внести інноваційні, нестандартні підходи до вирішення проблем місцевих громад, сприяти запровадженню новітніх інформаційних, управлінських технологій у місцевому самоврядуванні. У подальшому доцільно провести критеріальний аналіз обласного конкурсу проектів, започаткованого Полтавською обласною радою.

Література

1. Преамбула Європейської Хартії участі молоді у муніципальному та регіональному житті [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://eucharter.pedagog.org.ua/file/charter/eu_charter_ukr.pdf.

2. Донець А. Управління міжнародними молодіжними проектами [Текст] : метод. посіб. / упоряд.: А. Донець, Я. Боренько, В. Дьоміна. — Донецьк : Донецький молодіжний дебатний центр, 2009. — 414 с.

3. Кращенко Ю. Студентське наукове товариство Полтавського державного педагогічного університету імені В. Г. Короленка: шляхи становлення / Ю. Кращенко // XIV Каришинські читання [Текст] : матер. міжнар. наук.-практ. конф. — Полтава : [б. в.], 2007. — С. 75—77.

4. Каюмова О. Участь органів студентського самоврядування та їх об'єднань у формуванні та реалізації освітньої та молодіжної політики [Текст] / О. Каюмова. — Львів : Юриспруденція, 2008. — 176 с.

5. Ванькович У. Студентське самоврядування в Україні [Текст] / У. Ванькович. — К. : Молодіжна альтернатива, 2004. — 60 с.

6. Войтенко Т. О. Громадянське суспільство в Україні: аналіз соціального конструювання [Текст] / Т. О. Войтенко, О. С. Гончарук, Ю. О. Привалов ; за ред. Ю. Саєнко. — К. : Стилюс, 2002. — 368 с.

7. Там само. — 368 с.

8. Там само. — 368 с.

9. Від студентського самоврядування – до самоврядування громад [Електронний ресурс] : Положення про щорічний конкурс студентських наукових робіт . — Режим доступу : www.pdaa.edu.ua.

10. Там само.

N. Kostina

**PECULARITIES OF SUPPORT OF STUDENTS' YOUTH PROJECT ACTIVITY
BY LOCAL SELF-GOVERNMENT BODIES
OF POLTAVA REGION IN 2007–2013**

The results of sociological survey on the information supply of youth in Poltava region concerning youth programs and projects are shown. The criteria analysis of the competition of students' scientific papers "From the student government - to government of communities" has been made. Practical recommendations for the improvement of more effective cooperation between students' youth and local self-government bodies of Poltava region are given.

Key words: local self-government of Poltava region, competition of students' scientific papers, support of project activity of students' youth.